

smlouvy neb zákona. Jest však třeba, aby dala zřetelně najevo svou vůli, že s výpovědí nesouhlasí, tak aby ani z jejího jednání se nedalo souditi, že souhlasí s touto výpovědí, která odporuje smlouvě neb zákonu. Přijme-li zaměstnanec výpověď k nezákonnému termínu, dlužno v tom spatřovati úmluvu o zrušení služebního poměru k tomuto termínu. (Sb. ž. 1810/10.) Stejně sluší spatřovati tuto úmluvu v tom, když zaměstnanec mlčí k výpovědi, ač byl vyzván, aby se o ní vyjádřil. (Sb. ž. 2161/12.) Zaměstnanec nemá nároku na náhradu škody, jestliže mu po uplynutí protismluvně nebo protizákonně krátké výpovědní lhůty bylo nabídnuto, aby setrval v práci až do uplynutí smluvené neb zákonné výpovědní lhůty, avšak on to odmítl. (Sb. ž. 1392/05, 2394/12.)

Škoda, kterou zaměstnanec utrpí, záleží

Z rozhodnutí ve věcech pracovních.

550.

Výhody § 12, odst. 1., vyr. řádu o přípustnosti exekuce k vydobytí přednostních pohledávek za vyrovnávacího řízení a § 43, odst. 1., druhá věta vyr. řádu o zajištění přednostních pohledávek platí vedle sebe. Rozh. nejv. soudu z 4. VII. 1935, č. j. R I 611/53.*)

Vyrovnací komisař zamítl návrh privilegované věřitelky Úrazové pojišťovny dělnické, aby její přihlášená pohledávka byla ve smyslu ustanovení § 54, odst. 1. vyr. ř. zajištěna. Rekursní soud stížnosti vyhověl a dlužníci uložil, aby pohledávku zajistila. Nejvyšší soud dovolacímu rekursu vyr. správce a dlužníci nevyhověl.

Důvody: Dovolací rekurs není důvodný. Správným jest názor rekursního soudu, že výhody § 12, odst. 1. vyr. řádu o přípustnosti exekuce k vydobytí přednostních pohledávek za vyrovnávacího řízení a § 54, odst. 1., druhá věta vyrovn. řádu o zajištění přednostních pohledávek platí vedle sebe. To platilo i za platnosti starého vyrovn. řádu č. 237/14 ř. z., jenž obsahoval totožná ustanovení v § 10, odst. 4., a § 46, odst. 4., jenž připouštěl k návrhu věřitele zajištění pohledávek (bez obmezení které), dlužníkem (nikoli jiným účastníkem) popřeny. Ze se toto ustanovení vztahovalo i na přednostní pohledávky, plyne zejména z pamětního spisu k § 46, kde se praví, že při nuceném vyrovnání skýtá záruku za splnění vyrovnání ustanovení § 157 starého konk. řádu, podle něhož nemohl býti konkurs dříve zrušen, dokud nebyly mimo jiné zaplacený anebo zajištěny zjištěné pohledávky věřitelů podstaty a konkursních věřitelů I. a II. třídy (§ 150, odst.

v tom, co by byl obdržel na mzdě (platu), kdyby byla dodržena smluvená nebo zákonná výpověď. Pokud jde o náhradu této škody, kterou může zaměstnanec požadovati na zaměstnavateli, zejména o její výši, přicházejí v úvahu ustanovení § 1162 obč. zák., § 84 ž. řádu, § 29 zák. o obch. pomocnících, § 32 zák. o statkových úřednících a § 30 čeledního řádu, která ustanovují, že zaměstnanec má nárok na mzdu (plat) z důvodu bezdůvodného předčasného propuštění bezesrážky i v tom případě, když nastoupí jiné zaměstnání během lhůty výpovědní, která měla býti dodržena a za kterou mzdu žádá, ovšem s některými výjimkami v zákoně uvedenými (na př. podle občanského práva může pouze za tři měsíce požadovati mzdu nezkrácenou, kdežto jinak jest povinen si dáti věstí 10, co ušetřil nebo jinde vydělal).

1. konk. ř.), mezi něž patřily podle § 46, čl. 1., § 51, č. 3. a § 52 starého k. ř. i nedoplatky Úrazové pojišťovny dělnické, jež podle § 23, č. 1. a 4. starého vyr. ř. byly i přednostními pohledávkami ve vyr. řízení. Poněvadž pak, jak praví pamětní spis dále, ve vyr. řízení vyrovnací soud se nepotřeboval starati z úřední moci o řádné zajištění pohledávek, ani je nebyl oprávněn zkoumati, bylo ustanoveno odst. 4., § 46 starého vyr. ř., že popřené dlužníkem pohledávky (bez obmezení které) musejí býti na návrh věřitelů zajištěny.

Nový vyr. ř. převzal ustanovení § 46, odst. 4., starého vyr. ř. v § 54, odst. 3. a zařadil v odstavci 1. nový doplněk: »Přednostní pohledávky buďte na žádost věřitele zajištěny«. Jedná se tudíž o to, zdali tento doplněk jest vykládati v souvislosti s odst. 3., či samostatně. Poslednější výklad je správný. Neboť mělo-li by zůstatí při dřívějším výkladu, že předpoklady odst. 3. pro zajištění pohledávek se vyžadují i pro zajištění přednostních pohledávek, pak by byl onen doplněk zbytečný, což o zákonodárci předpokládat nelze. Naopak praví vládní návrh osnovy k novému konk. a vyr. ř. (tisk 253, str. 140:), že § 54, odst. 1., byl doplněn proti dosavadnímu ustanovení, že přednostní pohledávky je zajistiti, jestliže věřitel o to požádá, a že ustanovení to bylo pojato do osnovy obdobně. § 150, odst. 1., osnovy ke konk. řádu (§ 150 starého konk. ř.) vzhledem ke zkušnosti, že uspokojení privileg. věřitelů, zejména zaměstnanců, nebývá věnována náležitá pozornost, a že oni vycházejí často naprázdno. Jest proto ze slov »obdobně § 150 osnovy ke konk. ř.« patřno, že úmyslem zákonodávce bylo zajistiti přednostní pohledávky za jediného předpokladu, že věřitel o to požádá, a že netřeba také předpokladů odstavce 3. § 54 nov. vyr. ř., aby dlužník přednostní pohledávku popřel. Neplatí proto pro přednostní pohledávky ustanovení § 54, odst. 3., nov. vyr. ř. vůbec a není proto předpokladem zajištění přednostní pohledávky, aby nebyla ještě vykonatelnou, jak rekurentka míní.

Proto rozhodnuto, jak se stalo.

*) Pozn. zasilatele: Toto první zásadní rozhodnutí postavilo konečně otázku zajištění přednostních pohledávek ve vyr. řízení na pevný základ a snad nezůstane nepovšimnuto u nižších stolic. Bohužel však nezabývalo se též vyřešením sankce na nedodržení tohoto zákonného ustanovení, jež zůstává v praxi dále otázkou otevřenou. JUDr. Jaroslav Lukáš.

I. Jde o smlouvu o dílo, nikoliv o smlouvu služební, ujednal-li vůdce skupiny žonglérů s majitelem zábavního tanečního podniku smlouvu, podle níž měl vůdce se svou skupinou po určité době vykonávat v podniku žongléřské produkce za denní úplatu pro celou skupinu.

II. Okolnost, zabránivší provedení díla, jež se přihodila na straně objednatelů (§ 1168 obč. zák.), nelze spatřovati v tom, že objednatel sdělil podnikateli (cizozemci), že žádal o pracovní povolení podle zákona ze dne 13. března 1928, čís. 39 Sb. z. a n., ale že je neobdržel. Rozh. nejev. soudu z 9. února 1935, Rv II 1575/31, Váž. obč. 12.542.

552.

Je-li desetiprocentní přírážka k účtu částí účtu, jež zaplatil host hostinskému, po případě číšníkovi jako jeho zřízenci, a přísluší-li její případné rozdělení mezi číšníky hostinskému, jest k přírážce přihlížeti jako k částí mzdy. Rozh. nejev. soudu z 11. února 1935, Rv I 1742/31, Váž. obč. 12.355.

Oprávněnost žalobního nároku závisela na rozřešení otázky, zda 10procentní přírážka k hostovu rádu jest částí číšnickovy mzdy, či jen zpropitným. Otázku tu zodpověděly nižší soudy v ten rozum, že jest tato přírážka částí číšnickovy mzdy, a v důsledku toho vyhověly také žalobnímu nároku. Názor ten napadá dovolatel jako právně mylný a snaží se dovoditi v dovolání, že 10procentní přírážka jest jen zpropitným. Leč nelze s ním souhlasiti. Při řešení otázky té vycházeti jest ze zjištění odvolacího soudu, jímž je dovolací soud vázán. Odvolací soud zjistil, že 10procentní přírážka jest částí účtu, který zaplatil host hostinskému, po případě číšníkovi jako jeho zřízenci a že její případné rozdělení číšníkům přísluší hostinskému. Je-li tomu tak, lze podle zásady § 914 obč. zák. přihlížeti k přírážce jen jako k částí mzdy, příslušející číšníkovi podle § 1151 obč. zák.

553.

I. Nárok na remuneraci (tantiemy) může byť pre zamestnanca založený aj tým, že zamestnávateľ vo svojom závode po dlhšiu dobu pravidelne — trebárs nie v rovnakých sumách — poskytoval svojim zamestnancom takéto odmeny.

II. K záveru, že nárok na remuneráciu je po práve, môže viesť tiež značný nepomer medzi nízkymi riadnymi služebnými požitkami zamestnanca a jeho vysokými remuneráciami v jednotlivých predchádzajúcich rokoch.

III. Spôsob vypočítania remunerácie, podmienenej čistým ziskom podniku, jestli v predchádzajúcich rokoch vyplácaná bola v rôznych sumách. Rozh. nejev. soudu z 18. II. 1932, Rv IV 723/31, Právny obzor 890.

Vo veci samej je dovolacia žiadosť, pokiaľ sa týka právneho základu žalobného nároku, marná. Po tejto stránke priklonil sa Najvyšší súd k názoru odvolacieho súdu, resp. zotrval na svojej novej praxi, uznávajúcej, že nárok na remuneráciu (tantiemy) môže byť pre zamestnanca založený aj tým, že zamestnávateľ v svojom závode po dlhšiu dobu pravidelne, trebárs nie v rovnakých sumách, poskytoval svojim zamestnancom takéto odmeny. Nie je tomu na závädu, že činil tak dobrovoľne, sú-li okolnosti konkrétneho prípadu také, že aj v tomto akte »li-

berality« treba spatrovať zreteľný prejav zamestnávateľovej vôle po tej stránke, že plní tým svojú povinnosť a uznáva korešpondujúci nárok zamestnanca na takúto odmenu. V súdenom prípade ani netreba na takýto konkludentný čin usudzovať z nesporného obsahu predložených dopisov, ktorými remunerácie, resp. tantiemy boli v podniku žalovaného v predošlých rokoch (1918—1926) povelované bez toho, že by tento moment »dobrovoľnosti« došiel jasného a nepochybného výrazu. Stačí poznamenať, že i pri povolení remunerácií za roky 1925 a 1926 s výslovnou poznámkou »bez prejudicia pre budúcnosť« zastávajú vzhľadom k súvislosti s ostatným obsahom týchto dopisov pchybným, či táto výhrada týkala sa aj právneho základu, alebo len výšky nároku. Za tohto stavu veci spatroval Najvyšší súd rozhodujúcu okolnosť, ktorá ho viedla k záveru, že v súdenom prípade je žalobný nárok na odmeny za roky 1927 a 1928 svojím základom po práve, v značnom nepomere medzi riadnymi služebnými požitkami žalobníkovými — ktoré až do 1. októbra 1927 nesporne činily mesačne (nehľadiac k pomerne nevýznamným vedľajším, zvlášte naturálnym požitkom) len 1.480 Kč a od tej doby zvýšené boli o funkčný prídavok 1.500 Kč mesačne — a jeho remuneráciami v jednotlivých rokoch (podľa nenapadnutého zistenia rozsudku odvolacieho súdu: roku 1919: 10.000 Kč, r. 1920: 14.545 Kč, r. 1921: 17.000 Kč, r. 1922: 15.980 Kč, r. 1923: 28.421 Kč 50 hal., r. 1924: 31.145 Kč, r. 1925: 27.000 Kč a r. 1926: 25.000 Kč), lebo tento pomerne nízky riadny plat riaditeľa pivovaru, resp. aj veľkostatku a pomerne značné remunerácie sú zreteľným dokladom toho, že aj žalovaný hľadel na tieto odmeny ako na súčastku a doplnok pomerne nízkych, na výslovnej služebnej smluve sa zkladajúcich riadnych požitkov žalobníkových a takto uznával jeho právny nárok na ne. Je preto dovolacia žiadosť, pokiaľ sa týka právneho základu žalobného nároku, bezzákladná.

Má však dovolacia žiadosť pravdu, pokiaľ smeruje proti určení výšky žalobného nároku napadnutým rozsudkom. Odvolací súd ocíta sa v rozpore so svojimi vlastnými zisteniami, praví-li, že nemožno usudzovať na to, že odmena bola žalovaným vyplácaná len vtedy, keď bol vykázany zisk — lebo práve aj z jeho vlastných zistení vysvitá tá ostatne nesporná skutočnosť, že v každom zo spomenutých rokov 1918, resp. 1919—1926 bol tu určitý čistý zisk, a treba tedy vychádzať z toho, že tieto odmeny boli práve čistým ziskom podmienené (tým viac, boly-li tu a tam nazývané »tantiemami«, t. j. podielom na čistom zisku). Je tedy týmto čistým ziskom podmienený aj žalobný nárok na odmeny za r. 1927 a 1928, a treba tedy v prvom rade po skutkovej stránke rozhodnúť tu medzi stranami spornú otázku, či bol tu v týchto rokoch čistý zisk a koľko činil. Odvolací súd však riešenie tejto otázky pomínul a skutkový stav v naznačenom smere nezistil, takže nezbyvalo, než podľa § 543 Osp. rozhodnúť, ako sa stalo.

Ale ovšem neobstojí ani metóda, ktorou odvolací súd určil výšku sporných remunerácií, vyrátavši ich len ako prostý priemer jednotlivých odmien, ktoré žalobník v r. 1919—1926 obdržal. Sú-li totiž tieto remunerácie podmienené čistým ziskom, musí aj tento moment dojsť výrazu pri ich vyrátaní, t. j. treba predovšetkým určiť pomer (%) súhrnu žalobníkových remunerácií za predchodzie roky v súhrnu čistého zisku, v týchto rokoch docieľeného, a

takto zistené procento vyrátať z prípadného čistého zisku za sporné roky 1927 a 1928, pokiaľ ovšem bude v nariadenom ďalšom pokračovaní zistený, pri čom ovšem prirodzene žalobník

môže mať za rok 1928 — ako to dovolacia žiadosť právom zdôrazňuje — nárok na odmenu len v pomere k dobe, v ktorej bol vo skutočných službách žalobníkových.

Z rozhodnutí ve věcech sociálně pojišťovacích.

554.

Pojištěnec není povinen dopláceti veřejně nemocnici ošetrovací útraty za svého rodinného příslušníka. Nál. nejv. spr. soudu z 4. V. 1935, č. 7365/35.

Z předpisu zákona číslo 221/1924 ve znění zákona číslo 184/1928 Sbírka zák. a nař. plyne, že nárok, příslušející pojištěnci na bezplatné léčení a ošetřování jeho rodinného příslušníka v případě nemocnění (§§ 95, 1, č. 1, 96 a 97), je nepodmíněný a že je zejména na majetkových poměrech pojištěnce úplně nezávislý. Pojišťovně jest vyhrazeno, aby tento nárok pojištěncův a zákonem jí uloženou povinnost poskytnouti léčení o ošetření jeho rodinnému příslušníku splnila buď tím, že mu poskytne zdarma lékařskou pomoc, léčiva, terapeutické pomůcky při ošetřování domácím (§ 95), nebo že ho poukáže k léčení a ošetřování do veřejné nemocnice (§ 150). Leč ani v takovémto případě nemůže býti uložena pojištěnci okresní nemocenské pojišťovny podle ustanovení zákona č. 221/1924, ve znění novely č. 184/1928 Sb. z. a n., jakákoli náhrada útrat ošetrovacích, vzniklých léčením a ošetřováním jeho rodinného příslušníka ve veřejné nemocnici, neboť podle § 150 nabývá tato nemocnice, je-li v ní léčen a ošetřován příslušník rodiny pojištěncovy na poukaz pojišťovny, právního nároku na náhradu útrat tím vzniklých jediné proti pojišťovně, nikoli však také proti pojištěnci, ježto pojištěnec má zákonný nárok proti pojišťovně, aby příslušníku jeho rodiny bylo poskytnuto bezplatné léčení a ošetřování v nemocnici. Z toho vyplývá, že veřejná nemocnice je po zákonu oprávněna požadovati náhradu léčebného a ošetrovného za příslušníka rodiny pojištěncovy toliko od pojišťovny. Ustanovení § 150, podle něhož pojišťovna není povinna nahraditi nemocnici celý náklad léčení a ošetřování rodinného příslušníka, nýbrž toliko určitou část tohoto nákladu, má zřejmě jen za účel, aby pojišťovně byla poskytnuta finanční výhoda. Předpisem tímto nebylo však zamýšleno a není to v něm ani nijak vyjádřeno, že by břímě pojišťovnou neuhrazené části onoho nákladu mělo býti přesunuto na pojištěnce. Pro opačné mínění nelze ani v § 150, ani v žádné jiné formě zákona o sociálním pojištění naléztí nějakou oporu. Kdyby byl zákonodárce takovýto přesun zamýšlel, pak by to byl musil také v zákoně pozitivním předpisem vyjádřiti. To se však nestalo. Argumentaci žalovaného úřadu, že není žádného zákonného ustanovení, které by pojištěnce osvobozovalo od zaplacení zbytku léčebných útrat, vzniklých ošetřováním jeho rodinného příslušníka ve veřejné nemocnici, není možno uznati za správnou. Správnou je právě dedukce opačná. Poněvadž pojištěnec má zákonný nárok na bezplatné léčení a ošetřování svého omocněného rodinného příslušníka a poněvadž podle zákona je k těmto povinným dávkám zavázána pojišťovna, která je může poskytovatí poukazem omocněného příslušníka rodiny pojištěncovy k léčení a ošetřování ve veřejné nemocnici, a ježto nemocnice — jak bylo dovozeno — má nárok na úhradu útrat

tím vzniklých jen proti pojišťovně, třebaže toliko v míře omezené, plyne z toho oprávněnost úsudku, že v zákoně by musil býti obsažen výslovný pozitivní předpis, který by ukládal pojištěnci povinnost, aby část léčebných a ošetrovacích útrat, pojišťovnou nemocnici neuhrazenou, za svého rodinného příslušníka, pojišťovnou do nemocnice poukázaného, nemocnici zapravil. Takového předpisu však není. Naopak § 6, písm. b), zákonného článku XXI/1898 ustanovuje výslovně, že členové nemocenských pokladen jsou povinni ošetrovací útraty v nemocnicích platit sami jen tehdy, nepřipadají-li v celku nebo částečně na řád nemocenské pokladny. Z toho, že pojišťovna není povinna zaplatit nemocnici celý náklad, o sobě však ještě nevyplývá jako nezbytný logický důsledek, že zbytek neuhrazeného nákladu by byl zavázán zapraviti pojištěnec (srovnej také nálezy Budw. A 4638/1906, Boh. A 4502/25, 4976/26 a 9737/32.)*

555.

Vznik pojištění se nepojí k pouhému faktu vykonávání prací, nýbrž k němu musí ještě přistoupení právní titul, smluvený poměr pracovní, služební nebo učňovský. Nál. nejv. správ. soudu ze 17. XII. 1932, č. 19.866/32 Sb. ÚSP. 131.

Podle ustanovení § 2, odst. 1., zákona č. 221/24 Sb. z. a n. jest pojištěním povinen a podle tohoto zákona pojištěn, kdo vykonává práce nebo služby na základě smluveného pracovního, služebního nebo učňovského poměru a nevykonává jich jako vedlejší zaměstnání nebo příležitostně.

Z tohoto předpisu jde, že vznik pojištění se nepojí k pouhému faktu vykonávání prací, nýbrž že k němu musí ještě přistoupení právní titul, smluvený poměr pracovní, služební nebo učňovský.

556.

Pojištěnec nemůže se domáhati u pojišťovacího soudu přiznání dávky, nebylo-li o jeho nároku dříve rozhodnuto výměrem nositele pojištění. Usnesení vrch. poj. soudu z 20. XII. 1932, č. j. Rvp. 262/32-1.

Pojišťovací soudy jsou podle § 154, odst. 1., pens. zákona zásadně příslušny rozhodovati pouze o žalobách proti výměrům nositelů pojištění, jimiž se rozhoduje o nárocích vůči nim. Žalobce nemůže u pojišťovacího soudu domáhati se příspěvku k invalidním důchodům, nebylo-li o jeho nároku na takový příspěvek dříve rozhodnuto »výměrem« nositele pojištění.

557.

Vede-li manželka pro své výživné exekuci na

* Boh. A 4502 (nál. z 11. III. 1925, č. 4740). Obec na Moravě není podle zákona z 20. května 1914, č. 19 z. z., povinna nésti 1/3 nákladů, jež vznikly Zemskému fondu ošetřováním člena nemocenských pokladny ve veřejné nemocnici za dobu, o kterou byl déle než 4 neděle ošetřován. Boh. A 4976 (nál. z 5. X. 1925, č. 18.472). Závazek nemocenských pokladny k úhradě nákladů spojených s nemocničním ošetřením člena rodiny pojištěncovy podle zák. čl. XIX : 1907 resp. XXI : 1898? Boh. A 9737 (nál. z 7. III. 1932, č. 1623/30). Po uplynutí jednoletého podpůrného období není domovská obec osoby ošetřované ve veřejné nemocnici nebo v ústavě choromyslných osvobozena od povinnosti nahrazovati Zemskému fondu moravskému jednu třetinu ošetrovacích výloh ve smyslu a za podmínek § 1 zák. č. 19 z. z. mor. z r. 1914.

důchod pojištěnců, nelze při výpočtu důchodu exekuci podléhajícího započítati vychovávací příplatky, jež pobírá pojištěnec podle § 22 zá-

kona č. 26/1929 Sb. z. a n. Rozh. nejv. soudu ze 17. II. 1935. č. j. R I 31/32, Soudc. listy 1087, 1107.

Rozhodnutí soudů nižších stolic.

I. Pensijní fondy a jiná zařízení podle čl. L bankovního zákona jsou zařízeními k blahu zaměstnanců, určenými ve sm. § 3, lit. h) zák. o záv. výb. Péče o tato zařízení náleží mezi úkoly závodního výboru podle cit. § 3.

II. Správa bankovního závodu nemůže odmítnouti nahlížení do mzdových a platových seznamů, byla-li jí jako důvod označena péče o zařízení podle čl. L bank. zákona. Nález rozhodčí komise v Praze z 21. VI. 1933, Rk 40/33.

Úkoly závodního výboru jsou určeny v § 3 zák. o závod. výborech z 12. VIII. 1921, č. 350 Sb. z. a n.

V tomto případě jde o zodpovězení otázky, je-li odůvodněn požadavek závodního výboru, aby totiž mohl nahlédnouti do mzdových a platových listin banky, a otázku tu jest zodpověděti kladně vzhledem zejména na ustanovení § 3, lit. b), h) cit. zákona, a pak na ustanovení čl. L zákona bankovního, č. 54/1932 Sb. z. a n., neboť jest nesporné, že jest v bance zařízení pro účely pensijní zaměstnanců, ať se jmenuje »pensijní fond« či »záloha pro pensijní účely«, a tedy zařízení ve smyslu ustanovení § 3, lit. h) zákona o záv. výborech, kde nejsou zařízení ona vyjmenována taxativně.

Zákon bankovní pak mluví o pensijních fondech a jiných zařízeních pro podporu zaměstnanců ať jsou v jakékoli právní formě a že jest je spravovati za účasti zástupců zaměstnanců.

Nikdo pak nebude pochybovati o tom že zástupci zaměstnanců jsou těmito zvolení členové závodního výboru.

Závodní výbor ovšem může žádati za nahlédnutí do listin mzdových a platových pouze, když se toho ukáže potřeba, když nahlédnutí do nich jest prostředkem ke splnění nějakého úkolu

závodního výboru, a nelze ovšem činiti rozdílu mezi zaměstnanci v listinách těch zapsanými, pokud je zřejmé, že jde o zaměstnance place- něho správou toho kterého závodu.

Nerozhodným pro posouzení této otázky jest také ustanovení §§ 52 a 53 stanov banky, o níž se jedná, že totiž jak všeobecný rezervní fond, tak i zvláštní rezervní fondy a tedy i ona záloha pro účely pensijní jsou majetkem banky, když přece jen jde o zařízení směřující k podpoře zaměstnanců třeba neaktivních.

Otázky souvisící s právní povahou pensijního fondu, resp. oné zálohy pro účely pensijní, souvisí co nejtěsněji s hospodářskými a sociálními zájmy zaměstnanců, takže starání se o ně náleží mezi úkoly závodního výboru podle § 3 zákona o závodních výborech, a prostředkem ke splnění úkolu takového jest právě možnost nahlédnouti do označených výše listin, které přece při řádném hospodářství musí býti takové, aby nebylo obavy, že nahlédnutím do nich může vzniknouti nějaké nebezpečnosti.

Pro poměrnou placenou dovolenou podle § 10 zák. č. 67/1925 jest rozhodnou dobu počítati od 1. května, nikoliv od 1. ledna. Rozs. pracovního soudu v Čes. Budějovicích z 8. VII. 1935, č. j. Cpr 46/35.

Náhled žalované strany, že dovolenou udílí každoročně a že tudíž pro výměru dovolené rozhodnou je doba, kterou žalobkyně ztrávila ve službě v roce 1935, nemá v zákoně opory a podle stálé judikatury rozsud. živnostenského soudu v Praze ze dne 15. IV. 1927, č. Cř I 227/4, jakož i rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 27. VII. 1926, č. j. Rv I 550, 551/26 č. 6188 Sb. Váz., je jedno- roční dobu zaměstnání rozhodnou pro nárok na placenou dovolenou počítati od počátku měsíce května, nikoliv od 1. ledna. *)

Poznámky.

Závodní výbory. Může tajemník odborové organizace býti členem rozhodčí komise závodních výborů? Úřad nemůže k návrhu odborové organizace zprostiti funkce člena rozhodčí komise, kterého jmenoval k návrhu odborové organizace jiné kategorie. *)

Okresní správa politická na Smíchově jmenovala výměrem ze dne 23. září 1926, č. 5766, členy rozhodčí komise podle zákona o závodních výborech za skupinu zaměstnanců Čeňka K. a Ladislava V. v Praze.

Svaz strojíren a kovodělných závodů v Praze spolu s ústřednou kovodělných živností a průmyslů stavebních v Praze upozornily v roce 1928 okresní úřad na to, že jmenování dva členové nejsou zaměstnanci žádného kovodělného odvětví, nýbrž že první z nich je tajemníkem Svazu kovodělníků v republice Československé, druhý pak tajemníkem Odborového sdružení kovopracovníků v Československé republice v Praze, a žádaly, aby místo jmenovaných osob ustanoveni byli za členy rozhodčí komise sku-

teční závodní zaměstnanci z oboru kovoprůmyslu.

Okresní úřad v Praze-venkov výnosem ze dne 9. září 1929, č. 56.219, této žádosti vyhověl a zprostil jmenované dva členy jejich funkce v rozhodčí komisi, poněvadž nejsou skutečně činní jako dělníci v kovoprůmyslu a nejsou tudíž oprávněni zastupovati zájmy zaměstnaneckých skupin kovodělníků. Podle § 50 vládní nařízení č. 2/1922 mají totiž zasedati v komisi ti členové, kteří jsou stejného nebo příbuzného povolání nebo ze stejné skupiny, o jejíž věc jde. Z toho vyplývá, že zákon slovy »po dvou zástupcích zaměstnanců« mínil osoby, jež jsou skutečně v tom kterém oboru zaměstnány, a nikoli tedy zaměstnance organizací zaměstnaneckých.

*) Srv. k tomu judikaturu, uveřejněnou v »Prac. právu«, roč. X., str. 31, 68 a 145, dále J. Hlaváček: Náhrada za dovolenou podle zák. č. 67/25 v »Odborovém sdružení«, roč. XXXIV., č. 8, »Mitteilungen des Deutschen Hauptverbandes der Industrie«, roč. XI., str. 877, Dr. Otto Brelx: Zur Frage des verhältnismässigen bezahlten Urlaubes, »Richterzeitung«, roč. XII., str. 231, Dr. Horner »Juristen-Zeitung«, roč. X., str. 69.

*) Srv. nál. nejv. spr. soudu z 29. III. 1933, č. 2611/33 v »Prac. právu«, č. 513.

Proti tomuto rozhodnutí podal odvolání Svaz kovodělníků v Československé republice v Praze spolu s vyloučeným členem komise Čeněk K. Odvolání tomu vyhověl Zemský úřad v Praze rozhodnutím ze dne 29. dubna 1950, č. 217.506 ai 30/16—5992/2/29, tím, že zrušil rozhodnutí okresního úřadu potud, pokud jím byl Čeněk K. zproštěn členství v rozhodčí komisi. Rozhodnutí své odůvodnil Zemský úřad takto: Z ustanovení zákona o závodních výborech č. 350/21, jakož i z prov. nařízení č. 2/1922, nelze dovozovat, že by zástupci zaměstnanců v rozhodčí komisi, jmenovaní k návrhu odborových zaměstnaneckých organizací, musili být sami dělníci, zaměstnanými v příslušném výrobním oboru, a že by v jejich zastoupení nemohli být členy rozhodčích komisí zaměstnanci odborových organizací zaměstnaneckých. Se zřetelem k tomu, že Čeněk K. byl jmenován tajemníkem Svazu kovodělníků v republice Československé v Praze dne 1. prosince 1952, takže byl tajemníkem zmíněné zaměstnanecké organizace již v době, kdy rozhodčí komise podle zákona o závodních výborech pro venkovské obce politického okresu smíchovského byla bývalou okresní správou politickou na Smíchově jmenována, a že během činnosti období této rozhodčí komise svého zaměstnání nezměnil, nelze jmenovaného členství v rozhodčí komisi pro venkovské obce politického okresu smíchovského zprostiti na základě ustanovení § 29, odst. 3. vládn. nařízení č. 2/1922.

Proti rozhodnutí Zemského úřadu podal Svaz strojíren kovodělných závodů v republice Československé v Praze stížnost k nejv. správnímu soudu v Praze.

Nejvyšší správní soud vzhledem k ustanovení § 2 zákona o správním soudě zabýval se nejprve otázkou, zda odborové organizace, které podle § 26 zák. o závodních výborech a § 28 prov. nařízení k tomuto zákonu mohou vykonávat určitý vliv na jmenování členů rozhodčí komise, mají právní nárok na to, aby členové rozhodčí komise, kteří byli ustanoveni členy rozhodčí komise po návrhu jiné odborové organizace, své funkce byli zbaveni, resp. zproštěni, vyjde-li dodatečně najevo překážka, která brání jejich ustanovení za členy rozhodčí komise. Neboť jen v tom případě, kdyby odborovým organizacím takový právní nárok příslušel, dalo by se mluvit o porušení subjektivního práva stěžujícího si svazu, a jen v tomto případě mohl by se svaz s úspěchem dovolávat ochrany, kterou nejvyšší správní soud proti zkrácení práv poskytuje.

Odvodní spis zúčastněných stran popíral existenci řečeného subjektivního práva stěžujícího si svazu. Po náhledu soudu sluší v tom odvodnímu spisu přisvědčiti. Podle § 26, odstavce 2. zák. o závodních výborech č. 350/21 tvoří se rozhodčí komise tímto způsobem: Okresní úřad jmenuje jednoho předsedícího rozhodčí komise jako odborného znalce z veřejných úředníků sociálně politicky nebo národohospodářsky působících, a dále jmenuje po návrhu příslušných odborových organizací po dvou zástupcích zaměstnavatelů a zaměstnanců. Vládní nařízení, vydané k provedení tohoto zákona (č. 2/1922), ustanovuje v § 28, že zmíněné zástupce zaměstnavatelů a zaměstnanců v rozhodčí komisi jmenuje okresní úřad, vyžádav si návrhy příslušných odborových organizací.

Při výkladu těchto ustanovení může snad být sporno, zda odborovým organizacím přísluší právní nárok na to, aby okresní úřad vyžádal si před jmenováním zástupců zaměstnavatelů a

zaměstnanců v rozhodčí komisi jejich návrhy, a po případě, zdali mají nárok na to, aby úřad jejich návrhy se řídil. Než ani zákon, ani prováděcí nařízení nedávají žádné opory pro názor, že odborové organizaci zaměstnavatelské (zaměstnanecké) přísluší právo kontrolovati, zda jmenování předsedících, provedené k návrhu odborové organizace zaměstnanecké (zaměstnavatelské), je ve shodě se zákonem, zejména zda osoba, jež byla ustanovena za předsedícího, má k tomu kvalifikaci zákonem požadovanou. Takovému oprávnění odborových organizací nelze dovoditi ani z předpisu § 29, odst. 3. a 4. vládn. nař. č. 2/22, jenž ustanovuje, za jakých předpokladů mohou členové rozhodčí komise být zproštěni nebo zbaveni svých funkcí před uplynutím období, na něž byli jmenováni. Z ustanovení 3. odstavce mohl by snad nanejvýš býti konstruován nárok odborové organizace, aby ten člen komise, jehož tato organizace navrhla, byl zproštěn své funkce proto, poněvadž přestal býti členem této odborové organizace, resp. změnil zaměstnání do té míry, že není již povolán zastupovati příslušnou skupinu, nelze však z něho odvoditi nějaký všeobecný nárok odborové organizace, aby úřad sprostil funkce takového člena rozhodčí komise, kterého jmenoval k návrhu odborové organizace jiné kategorie.

Poněvadž stěžující si svaz právě toho se domáhá, ač právního nároku na takové úřední opatření nelze mu přiznati, ne j v y š š í s p r á v y s o u d o d m í t l s t í ž n o s t n á l e z e m z e d n e 29. března 1953, č. 2611/53. Dr. L. Langer.

Pracovní smlouva při změně podnikatele.

Jelikož smluvně se mohou zavazovat jenom fyzické nebo právnické osoby, není existence pracovní smlouvy odvislá od určitého podniku nebo jeho existence. Pracovní smlouva určitého zaměstnance k určitému zaměstnavateli nezaniká zrušením podniku, ani jeho propachtováním, či vyrovnáním se podniku nebo uvalením konkursu na podnik; rovněž nezaniká smrtí zaměstnavatelovou. Je-li smluvně zavázán podnikatel naživu, musí plnit podmínky smlouvy vůči zaměstnanci, dokud platnost její nevyprší (výpovědi), i když podnik, k němuž se smlouva pracovní vztahovala, zanikne nebo jej majitel daruje, prodá nebo propachtuje. Při konkursu váže smlouva nástupce (konkursní podstatu), při úmrtí zavázaného podnikatele jeho pozůstalost, je-li jaká.

S hlediska právního je tu vždy zavázán neb jeho zástupce či nástupce. To však zaměstnanci v četných případech valně nepomůže. Jemu musí jíti o to, aby smlouva s ním uzavřená byla splněna jak pokud jde o lhůtu výpovědní a jiné nároky, tak zejména o výplatu případajícího platu či mzdy.

Podnikatel má vždy pamatovati především na to, aby uspokojil svoje zaměstnance. Proto zařídí vše tak, aby buď ve smlouvách pracovních pokračoval zástupce či nástupce, nebo

B o h. A 6926 (nál. nejv. spr. soudu z 29. XI. 1927, č. 21.322). Kdo jest zaměstnavatelem kostelníků, ustanovených při kostele, stojícím pod patronátem obce?

B o h. A 8755 (nál. nejv. spr. soudu z 22. IX. 1930, č. 10.849, v »Prac. právu«, roč. IX., str. 78, čís. 128, a roč. X., čís. 160). Okolnost, že zaměstnavatel učiní je sám v zaměstnavatelském poměru k osobě třetí, nevyklučuje pojištnou povinnost těchto učů, ani závazky zaměstnavatele z toho plynoucí.

B o h. A 9106 (nál. nejv. spr. soudu z 10. III. 1931, č. 3857). Pro posouzení otázky, kdo jest zaměstnavatelem a kdo jako takový nese odpovědnost za přihlášení zaměstnance k nemoc. pojištění, není směrodatným, kdo zaměstnance přijal do služby (zák. čl. XIX : 1907).

smlouvy vyplní přiměřeným odbytným. Všichni zaměstnavatelé (podnikatelé) však tací nejsou a často při převedení podniku přímo počítají s tím, že pracovní smlouvy nesplní, a tím se obohátí.

Tento postup některých zaměstnavatelů nutí zaměstnance k tomu, že se domáhají zákonné úpravy otázky plnění pracovních smluv při změně v osobě podnikatele.

Tak v osnově zákona o pracovním poměru redaktorů, která byla již projednána meziminstersky, je toto ustanovení o zcizení nebo propachtování podniku:

»(1) Zcizení (propachtování) podniku se pracovním poměru redaktora nedotýká. Každá strana může však do 1 měsíce po převzetí podniku nabyvatelem nebo pachtýřem pracovní poměr předčasně zrušit.

(2) Ustanovení § 14, odst. 2., platí tu přiměřeně. Placení náhrady (odbytného) postihuje dřívějšího zaměstnavatele i nabyvatele (pachtýře) podnikou rukou společnou a nerozdílnou.«

Odbytné výše uvedené znamená náhradu za výpovědní lhůtu, která u denních listů má být dvojnásobná.

U redaktorů je tohoto ustanovení zvláště třeba, ježto zákon tiskový umožňuje vydávání novin i osobám, které nemají ani kapitálu, ani výrobních prostředků, jež by bylo možno exekučně zabavit. K vydávání totiž stačí, když je úřadu ohlášena osoba, která bydlí na území státu. Časopis se může tisknout v cizí tiskárně a redakce či administrace může být v cizích místnostech, zařízených cizím inventářem.

Z uvedených práv důvodů nestačilo prohlášení, že pracovní smlouva při změně nezaniká, ani že náhradou je povinen pouze ten či onen vlastník. Největší bezpečnost uspokojení nároků zaměstnanců skýtá solidární ručení dřívějšího i nového vlastníka.

Při zákonné úpravě nehrozí nebezpečí, že by nový vlastník o břemenu nevěděl. Nabyvatel musí se starat o závazky dřívějšího vlastníka, aby mohl při uzavírání tržové smlouvy s nároky počítat a z kupní ceny je případně odpočítat.

V zájmu ochrany sociálně slabých je, aby otázka odbytného a solidárního ručení pro případ zrušení smlouvy pracovní z důvodu změny v osobě podnikatele byla řešena zákonem všeobecně.

Jan Hrabánek.

Zajištění přednostních pohledávek.

Novým ustanovením § 54, odst. 1. vyrovn. řádu, podle kterého »Přednostní pohledávky buďte na žádost věřitele zajištěny«, sledoval zákonodárce — podle důvodové zprávy — snahu odstraniti dosavadní stav, za kterého uspokojení privilegovaných věřitelů, zejména zaměstnanců dlužníkůvých, nebývala často věnována náležitá pozornost, a privilegovaní věřitelé mnohdy vycházeli zcela naprázdno. Praxe až dosud tento úmysl zákonodárcův, vyjádřený výslovným ustanovením zákonným (vedle výkladu důvodové zprávy), však — jak známo — nerespektuje, a tak přes změnu § 54/I vyr. ř. postavení přednostních pohledávek dosud zlepšeno nebylo. V literatuře dostalo se tomuto názoru soudní praxe zaslouženého odmítnutí. (Dr. F. Kraus: Jak zajistit zaměstnancovy pohledávky ve vyrovnání? v »P. P.«, str. 53 n./XII, Dr. Jurášek: Přednostní pohledávky podle zák. 64/1951 ve vyrovnacím řízení, »Právník«, str. 351/1952, dr. Jaroslav Lu-

kaš: K otázce zajištění přednostních pohledávek podle § 54, odst. 1. vyr. ř., »Právník«, str. 365/1953.)

Vyvolání judikatury nejvyššího soudu je stíženo tím, že ze dvou shodných rozhodnutí ve vyrovnacím řízení není dalšího opravného prostředku. Zdá se, že náprava nemůže být zjednána jinak, než cestou výkladu soudu § 6 zák. č. 5/1918 Sb. z. a n.

Řešení přispělo podstatným způsobem rozhodnutí nejv. soudu z 4. VII. 1953, čj. RI 611/53 (»P. P.« č. 550), kterým byla vyslovena právní věta, že výhody § 12, odst. 1. vyr. řádu, o přípustnosti exekuce k vydobytí přednostních pohledávek za vyrovnacího řízení, a § 54, odst. 1., druhá věta tohoto řádu o zajištění přednostních pohledávek platí vedle sebe.

Tím ovšem není otázka ještě řešena zúplna, zejména nikoli pokud jde o následky nedodržení zmíněného zákonného příkazu. Svědomitá praxe měla by se však přizpůsobiti i v tomto ohledu. Prakticky jde zejména o tyto otázky:

1. Přísluší vymáhajícímu věřiteli, jehož pohledávka má přednostní právo, právní nárok na zajištění této pohledávky?

2. Jestliže ano, jest tento právní nárok pouze tehdy, když přednostní pohledávka není dosud splatnou, resp. vykonatelnou, nebo má místo bez ohledu na tuto podmínku?

3. Lze potvzení vyrovnání odepřítí, nebyly-li splatné, resp. vykonatelné přednostní pohledávky zaplacený?

4. Lze potvzení vyrovnání odepřítí, nebyly-li přednostní pohledávky zajištěny podle § 54, odst. 1.?

5. Jaké zajištění jest podle cit. § 54/I poskytnouti?

Shora cit. rozhodnutím dostalo se kladné odpovědi otázce první s tím, že přednostní pohledávky jest zajistiti jen za jediného předpokladu, totiž že věřitel o to požádá.

Další otázky zůstávají otevřeny. Bude věcí praxe i posudku nejvyššího soudu, aby rozhodnutí nebylo oddalováno.

—jkh—

Vojenská služba presenční jako důležitý důvod podle § 1154 b) obč. zák.

Otázka, je-li nastoupení presenční služby vojenské důležitou příčinou, znovu se vrací přes to, že věc byla tolikrát jednoznačně rozhodnuta a přes to, že byla důkladně posouzena jak praxí, tak teorií. Otázka byla znovu předložena krajským soudem pražským, který až dosud stále trval na názoru, že presenční služba důležitou příčinou jest. Rozsudkem ze dne 7. VII. 1953, čj. Opr 159/53, postavil se však na opačné stanovisko, které odůvodnil takto:

»Zvláštním zákonem č. 61/1925 Sb. z. a n. jsou upraveny pracovní poměry po dobu cvičení ve zbrani. Podle § 3 cit. zák. za dobu, po kterou zaměstnanec pro cvičení ve zbrani nemůže svých pracovních povinností vykonávat, nepřisluší jemu plat.

Zákon tu nastoupení cvičení ve zbrani nepovažuje za důležitou příčinu v § 1154 b) obč. z. Ohledně řádné vojenské presenční služby sice přímo ničeho neustanovuje, ale analogicky dlužno posuzovati také tuto službu. Odpírá-li zákon za cvičení ve zbrani (jež jest vždy krátkodobé) nárok podle § 1154 b), tu jest ratio legis zajisté ta, aby zaměstnavatel nemusil zaměstnanci platit za dobu cvičení, o níž tento již dříve byl zpraven a mohl se na ni připravit. Tím spíše ví však zaměstnanec již dlouho před nástupem vojenské presenční služby o své povinnosti, tato jej nezastihne nečekaně a nemá

tedy povahu mimořádné, nenadálé příčiny, kterou právě předpokládá § 1154 b) obč. z.

Správnosti názoru odvolacího soudu nasvědčuje také rozhodnutí nejvyššího soudu č. 1861 sb. Vážného, podle něhož důležitou příčinou podle § 1154 b) obč. z. je též povolání jeho k činné službě vojenské za mobilisace. V důvodech rozhodnutí se uvádí, že zaměstnanci má se umožnit snazší přechod do nových poměrů, vzniklých náhlým a nepředvídaným přerušením praxe.

Tyto podmínky však dány nejsou, jde-li o řádnou vojenskou přesenní službu, kdy pracovní poměr není přerušen náhle a nečekaně. Nejvyšší soud proto pouze činnou službu vojenskou za mobilisace označil jako důležitou příčinu (§ 1154 b) a nikoliv vojenskou službu vůbec.

Způsob odůvodnění neukazuje, že by krajský soud chtěl tímto rozsudkem měnit dosavadní svoji praxi. Kdyby tomu tak bylo, musil by se přece vypořádat s argumentací dříve zastávaného názoru, a to způsobem vyčerpávajícím věc. Spokojuje-li se však krajský soud pouze citovanou úvahou, pak nelze než cit. rozsudek pokládati za nedopatření, které lze snad vysvětliti přetížením soudu, avšak nikoli ospravedlniti. Zejména uvážíme-li, že jde o otázku, která byla tak často předmětem sporu a která vzbudila tolik pozornosti. Bylo by zajisté na místě, aby i soudy nižších stolic vedly v evidenci svoje zásadní rozhodnutí a zejména aby pracovní soudy i soudy odvolací sledovaly rozhodování těchto soudů, zejména v otázkách, které pro nízké punktum nemohou býti předmětem rozhodování nejvyššího soudu. Jinak stojíme před situací, že takovéto právní otázky budou nám rozhodovat různé nejen různé soudy, nýbrž — jak ukazuje cit. případ — i jednotlivé senáty téhož soudu. Hledati pak právní bezpečnost bude úlohou nad lidské schopnosti.

Omluvu nelze hledati ani v tom, že by snad šlo o otázku, jejíž rozhodnutí není dosud ustáleno. Naopak živnostenské soudy, pracovní soudy i řádné soudy rozhodovaly ji v nesčetných případech a rozhodování jest ustáleno od roku 1922, resp. po vydání zák. č. 61/25 od roku 1925.

Bylo by proto na místě pamatovati na potřebná opatření, kterými by takováto nedopatření byla odstraněna.

Ve věci samé jest upozorniti na to, že krajský soud spokojuje se v odůvodnění interpretací úmyslu zákonodárce, aniž se snaží rozhodnutí vyvoditi z textu zákonného. Při tom však ani nebere v úvahu úmysl skutečně projevený alespoň v materiálních sněmovních.

Materiálie k III. dílí nověle na str. 357 praví výslovně: »Beispiele solcher wichtiger Gründe: ... die Einberufung zum Militärdienst...« Také v důvodové zprávě k zák. č. 165/21 nalezneme potvrzení našeho tvrzení (č. t. 1504), a to i ve zprávě sociálně politického výboru (č. t. 1827).

Přes to krajský soud shledal jiný úmysl zákonodárce. Důležitá příčina má míti povahu mimořádné, nenadálé příčiny a tuto povahu povolání k presenní službě prý nemá. Ovšem důvod, pro který se krajský soud takto domnívá o povaze důležité příčiny, nám sděliti zůstal dlužen.

Tato konfrontace různých úmyslů zákonodárcových jest jen důkazem neupotřebitelnosti takového argumentace.

Tento úmysl však krajský soud vyvozuje analogicky z »úmyslu zákonodárce« k zák. č. 61/25. Zde pak můžeme zjistiti pravý opak. Srov. k tomu č. t. 4960, 5092.

Nejinak se to má s judikaturou nejvyššího soudu, na kterou se krajský soud odvolává. V důvodech rozh. Váž. obč. 1861 (plenární usnesení ze dne 26. IX. 1922, č. pres. 504/22) není zmínky o presenní službě a kraj. soud necituje (mírně řečeno) přesně, uvádí-li jako názor nejvyššího soudu větu: »Tyto podmínky však dány nejsou, jde-li o řádnou vojenskou presenní službu, kdy pracovní poměr není přerušen náhle a nečekaně.« Neodpovídá také pravdě, že nejvyšší soud označil pouze činnou službu vojenskou za mobilisace jako důležitou příčinu (§ 1154 b) a nikoliv vojenskou službu vůbec. Právě naopak: »Pravda sice, že plenární usnesení nejvyššího soudu ze dne 26. září 1922, č. pres. 504/22, uveřejněné pod čís. 1861 Sbírky, mluví jen o případě mobilisace, avšak to jen proto, že právě jen ten případ byl předložen k rozhodnutí. Nicméně i při tom zní tak, že nijak nevylučuje ostatních případů nastoupení vojenské služby, neboť právě výslovně, že důležitou příčinou podle § 1154 b) obč. zák. je »též« povolání zaměstnance k činné vojenské službě za mobilisace. A skutečně také není pražádné příčiny nakládati s případy jiného nastoupení vojenské služby jinak, neboť všechny jsou kryty stejně zněním zákona, t. j. pojmem důležité příčiny, týkající se osoby zaměstnancovy, pro kterou nemohl vykonávati práci nebo službu, a také důvod zákonodárný, který mluví pro dobrodiní zaměstnancovo v případě mobilisace, mluví pro ně stejně i v případě každého jiného nastoupení vojenské služby, takže není pražádné příčiny k rozeznávání.« Tak interpretuje plen. usn. 1861 nejvyšší soud v rozhodnutí čis. 2698 Váž. obč. Dodávati k tomu netřeba ničeho.

Zákonem čis. 61/1925 nebyla na tomto stavu učiněna (pokud jde o presenní vojenskou službu) žádná změna. V tomto směru jest odkázati zejména na odůvodnění rozsudku okres. soudu pro vnitřní Prahu z 2. IX. 1931, Co VII 2115/31, a krajského soudu z 9. XII. 1931, Co V 331/31 (»Prac. právo« str. 134/X. a 11/XI.). Srov. také dr. Frant. Kraus: O rozdílu mezi presenní službou vojenskou a cvičením ve zbraní s hlediska § 1154 b) obč. z. v »Prac. právo« str. 17/XI.

Kritisovaný názor nelze udržeti ani tvrzením, že nárok § 1154 b)/I předpokládá »mimořádnou, nenadálou příčinu«, kterou prý nastoupení presenní služby vojenské není. Nelze jej takto udržeti proto, že § 1154 b) obč. zák. touto podmínkou nárok zaměstnancův nepodmiňuje. Stačí, že jde o příčinu »důležitou«.

Z uvedených důvodů patrně, že argumentace krajského soudu neobstojí. Jde ovšem o to, jak proti takovému vybočení má se strana brániti, je-li výrok konečným. Praxi nezbude, než aby poučena tímto případem nespolehala na význam »ustálené« praxe nižších stolic.

Dr. Hoffmann.

Príslušnosť pracovných súdů v sporech podle zákona čl. XLV/1907.

Na Slovensku se instituce pracovních soudů opravdu těžko žijí. U některých soudů nebyla stále ještě vzata na vědomí účinnost zákona č. 131/1931 Sb. z. a n., a stalo-li se tak, nestaly se mnohde dosud známými předpisy tohoto zákona.

Měli jsme příležitost upozornit na počáteční bezdůvodné spory o příslušnost (Dr. Frant. Horáček: Počátky pracovních soudů, str. 118/XII) a nemůžeme také zapomenouti kuriosního vý-

roku ružomerského krajského soudu z 1. února 1935 (v »Pracovním právu« pozn. »Náklady řízení u pracovních soudů«, str. 52/XII), kterým bylo podlehnoucí straně uloženo zaplatit náhradu, náležející přisedlíci pracovního soudu.

K těmto případům důstojně se řadí usnesení vrchního soudu v Bratislavě ze dne 6. června 1935, čj. Rv 188/35, kterým ve sporu hospodářského zaměstnance ve smyslu zák. čl. XLV/1907 o nároky podle § 21 cit. zákona a o neplatnost výpovědi vrchní soud zbavil účinnosti rozsudek odvolací i I. stolice ve smyslu § 540 Osp. a spor podle § 182 Osp. zastavil.

Výslovně jest upozorniti, že žalobce podal žalobu již po 1. I. 1932, t. j. po dni, kterým zákon č. 131/31 nabyl účinnosti.

V odůvodnění spokojuje se vrchní soud v Bratislavě právním stavem před účinností zákona o pracovních soudech. Důvody uvádí vrch. soud takto:

»Žalobníci jako hospodářští zaměstnanci žalované firmy ve smysle zák. čl. XLV. z roku 1907 domáhají sa žalobou čís. C. 939/52 o vyplátenie zadržanej čiastky mesačného platu, každý čiastkou per 110 Kč, a žalobníci v VIII. a IX. rade ešte žalobou C. 1476/52 o zrušenie výpovedi, danej im žalovanou firmou dňa 1. augusta 1932 ke dni 1. novembra 1932.

Predmetom sporu je tedy jednak splnenie povinnosti zamestnávateľa podľa § 21 zákona čl. XLV. z roku 1907, o ktorom návrhu prislucha rozhodovať podľa § 62 citov. zákona verejnoprávnemu úradu, a jednak posudenie platnosti či neplatnosti výpovedi, ktorá otázka patrí k rozhodovaniu vo smysle § 3 nariadenia min. s plnou mocou zo dňa 14. októbra 1920, číslo 64/1920 — 9650 prez. a nariadenia ministerstva s plnou mocou zo dňa 28. sept. 1932, čís. 5/1925 paritnej komisií, sriadenéj pri príslušnom okresnom úrade. Treba podotýkať, že § 63 zák. čl. XLV. z r. 1907 tu neprichádza v úvahu, lebo uplatňovaný návrh nie je vyvedený zo škody, o jakéj rozlišuje citované zákonné ustanovenie, ale ide o smluvenú mzdu, ktorej uplatňovanie prislucha na administratívnu vrchnosť bez ohľadu na jej výšku. Podľa uvedených rozhodovaní o sporných návrhoch neprisluchá na porad práva a tak ide tu o sporprekážajúcu okolnosť v smysle odst. I. § 180 O. s. p., ktorej treba podľa posledného odst. dbať z moci úradu v každom stadiu sporu a tak v smysle § 540 Osp. aj v dovolacom pokračovaní následkom toho bolo treba v smysle § 182 a odst. 1. § 505 a odst. 2. § 54 I. Osp. rozsudok odvolacieho súdu s účinkom aj na rozsudok prvej stolice platnosti pozbavit a spory zastavit.»

Kdyby zákon č. 131/31 výslovně v demonstrativním výpočtu derogační klausule § 42 neuváděl, jak zák. čl. XLV/1907, tak shora cit. nař. min. s plnou mocí, bylo by možno snad věc krýti »právním názorem«. Ale za daného stavu věci nelze býti tolik shovívavým.

Člen (náhradník) závodního výboru je legitimován ke stížnosti proti propuštění z práce bez souhlasu rozhodčí komise. Pro tuto stížnost neplatí třídní lhůta podle § 3, lit. g), zákona o závodních výborech.

Je krutou ironií, že přes vysoce ustálenou judikaturu nejj. spr. soudu i nejj. soudu i praxi jednotlivých rozhodčích komisí ještě stále některé rozhodčí komise tápají v nejasnostech.

Jedná-li se o propuštění zaměstnance, který je déle než tři roky v závodě zaměstnán, musí o podání stížnosti k rozhodčí komisi pro závodní výbory pravoplatně rozhodovati v řádné schůzi závodní výbor (a usnesení zapsati v protokolu) a teprve potom může předati stížnost rozhodčí komisi. V tomto případě musí býti stížnost podána do 3 dnů, a nebyla-li lhůta dodržena, rozhodčí komise stížnost odmítne.

Úplně jinak tomu však je, je-li propuštěn člen neb náhradník závodního výboru z práce. Zde již nejde o případ § 3, lit. g), nýbrž § 22, odst. 2. To znamená, že není nutně třeba, aby stížnost podával závodní výbor a před podáním stížnosti se usnášel o podání stížnosti. Také není již třeba, aby stížnost byla podána do 3 dnů. Jak člen i náhradník mohou podati stížnost sami k rozhodčí komisi, a to bez ohledu na lhůtu § 3, lit. g). Člen závodního výboru není odkázán na usnesení závodního výboru. Často-krát z důvodu organizační příslušnosti členové záv. výboru by se postavili proti podání stížnosti a tím by také veškerá ochrana a imunita, již členové požívají podle § 22 cit. zákona, byla illusorní a bezpředmětná.

Tím více zarazí, když rozhodčí komise pro závodní výbory pro Velké Brno nálezem ze dne 27. V. 1935 postavila se na stanovisko opačné. Člen závodního výboru J. Ř. byl dne 26. XI. 1932 vysazen ze zaměstnání, poněvadž firma omezila provoz a vysadila větší počet dělníků, a tím i několik členů závodního výboru. Provoz závodu zastaven nebyl, nýbrž omezen; v závodě zůstalo také více než 50 zaměstnanců vedle 20 úředníků, kteří nemají svůj samostatný úřednický výbor. V uznání svízelných poměrů a těžké hospodářské doby, jakož i z důvodů loyality a solidarity vůči ostatním dělníkům, nebyla podána stížnost ihned, poněvadž dotčený člen počítal, že při zahájení provozu bude povolán do práce. Dne 2. května t. r. byl provoz znovu rozšířen a uveden do plného chodu, ale člen závodního výboru J. Ř. přes veškerou urgenci povolán nebyl, a proto nezbývalo nic jiného, než podati stížnost k rozhodčí komisi, již také proto, že závodní výbor po právu trval. Stížnost podal člen závodního výboru, nikoli závodní výbor, tedy správně podle praxe a znění zákona. Rozhodčí komise brněnská ve svém nález ze 27. května 1935 však vyslovila názor, že stížnost měla býti podána do 3 dnů a že se na podání stížnosti měl usnésti závodní výbor.

Z toho nálezu vysvítá, že nikdo, ani předseda, ani zástupce živnostenského inspektorátu, ani přisedlíci rozhodčí komise nevšímají si ani praxe, ani judikatury a naopak činí rozhodnutí odporující zákonnému předpisu. Při tom ještě posiluje se zaměstnavatelské sebevědomí vůči bezbranným dělníkům, a člen závodního výboru, který byl napaden a také postižen, je zamítnut k překvapení všech těch, kteří zákon znají a jej ovládají. Upozorňujeme na tento křiklavý případ, který neobstojí před žádnou věcí znalou veřejností a žádáme o rychlou novelisaci, ve které musí býti právě pamatováno na všechny detaily. Otázka tato je zásadní. Věc bude nutno napadnouti stížností k nejj. správ. soudu. Ponechati cit. nález v platnosti znamená oklešťování nejprimitivnějšího práva pro členy a náhradníky závodního výboru.

J. Hubálek.